

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
20.03.2023. – 24.03.2023.

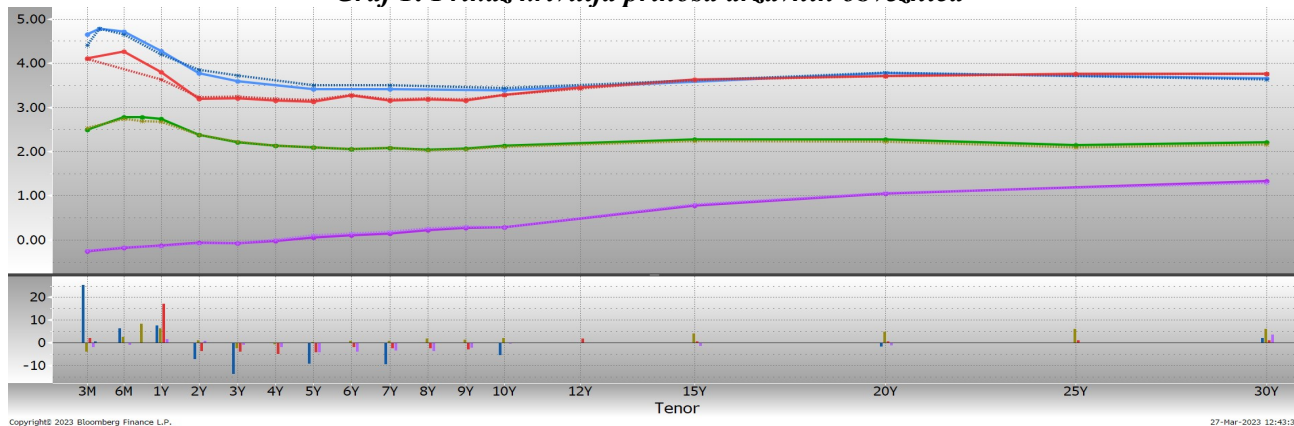
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	17.3.23	24.3.23	17.3.23	24.3.23	17.3.23	24.3.23	17.3.23	24.3.23
2 godine	2.39	2.39	3.84	3.77	3.24	3.21	-0.08	-0.06
5 godina	2.09	2.10	3.50	3.41	3.17	3.13	0.10	0.07
10 godina	2.11	2.13	3.43	3.38	3.28	3.28	0.29	0.32

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	17.3.23	24.3.23
3 mjeseca	2.567	2.536
6 mjeseci	2.742	2.769
1 godina	2.716	2.776

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 24.03.2023. godine (pune linije) i 17.03.2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Turbulencije na tržištu su bile izražene i tokom prošle sedmice. U odnosu na prethodnu sedmicu prinosi obveznica sigurnijih članica nisu zabilježili veće promjene, ali su u toku sedmice zabilježena volatilna kretanja zbog i dalje izražene neizvjesnosti vezano za bankarski sektor. Prinosi njemačkih obveznica su povećani za 0,5 do 2 bazna poena. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica su smanjeni između 4 i 12 baznih poena. Neizvjesnost na finansijskim tržištima i dalje bila izražena uprkos dogovoru o preuzimanja Credit Suisse od strane UBS banke. Negativni efekti, pa i povećana potražnja za sigurnijim investicijama uslijedili su nakon vijesti da je dio procesa preuzimanja Credit Suisse podrazumijevao i otpis jedne vrste konvertibilnih obveznica Credit Suisse u iznosu od 16 milijardi CHF. ECB je proširila provjeru izloženosti banaka kreditnom riziku Credit Suisse banke, nakon što je prema nepotvrđenim informacijama, do sada na bilansima banaka u eurozoni uvidjela samo malu ili nikakvu izloženost prema obveznicama navedene banke. Na početku sedmice zabilježen je priličan rast prinosa da bi sredinom sedmice došlo do korekcije naniže, a pad je nastavljen i **na kraju sedmice kada je u fokus došla Deutsche Bank AG čije su dionice zabilježile pad od 8,5% na dnevnom nivou, iako bez značajnijih**

indikatora koji bi mogli da utiču na ovakva kretanja. Prije pada Deutsche Bank je saopštila da će prije vremena izvršiti otkup određenih obveznica (dospijeeće u 2028. godini) u vrijednosti 1,5 milijardi USD, što je potez koji je možda trebalo da pozitivno djeluje na povjerenje investitora u snagu bilansa banke, ali je došlo do suprotnog. Zbog toga je njemački kancelar Scholz u toku dana morao javno da stane u odbranu ove banke. Pored svega navedenog, tržišta su bila u iščekivanju odluke monetarne politike Fed. Izjave zvaničnika ECB o pitanju budućih povećanja kamatnih stopa su bile donekle opreznije, iako određeni broj članova UV još uvijek očekuje nekoliko povećanja kamatnih stopa zbog veoma visoke inflacije. Član IV ECB Panetta je upozorio na obavezivanje budućih koraka u monetarnoj politici jer smatra da zvaničnici moraju ostati fleksibilni kako bi mogli da reaguju uslijed i dalje prisutne visoke neizvjesnosti. Predsjednica Lagarde je izjavila da će ECB zauzeti „snažan“ pristup kojim se omogućava da se odgovori na rizike inflacije po potrebi, ali i pomoć finansijskim tržištima ukoliko se prijetnje pojave.

U mjesečnom izvještaju Deutsche Bundesbank je objavila da bi stopa inflacije u Njemačkoj trebalo da zabilježi značajan pad ovog mjeseca zahvaljujući tzv. baznim efektima nakon što je prošlo godinu dana od kada je zabilježen nagli rast cijena. I dalje se bilježi kontrakcija ekonomije u I kvartalu, iako bi mogla biti manja u poređenju sa padom GDP-a od 0,4% u posljednjem kvartalu prošle godine. Savjetnici njemačkog kancelara Scholza su objavili da bi ekonomija Njemačke u ovoj godini mogla da izbjegne kontrakciju, te očekuju blagi rast GDP-a od 0,2% (u novembru je očekivano -0,2%). Ipak, upozorili su da je situacija i dalje napeta i da će inflacija nastaviti da ima efekta na najveću evropsku ekonomiju. Snažniji rast GDP-a od 1,3% se očekuje u 2025. godini. Centralna banka Španije je značajno smanjila prognoze inflacije u zemlji u ovoj godini na 3,7% (ranije očekivano 4,9%) sa 8,3% iz prošle godine uslijed pada cijena energenata, ali očekuje da će trajnije visoke cijene hrane bilježiti brži rast nego što je ranije očekivano. Takođe, prognoze rasta GDP-a za istu godinu su povećane na 1,6% (ranije očekivano 1,3%), dok se za naredne dvije godine očekuje rast od 2,3% i 2,1%, respektivno.

Centralna banka Francuske nije uplatila dividendu državi na neto profit ostvaren u 2022. godini već je umjesto toga iznos od 4,41 milijardu EUR preusmjerila u „fond za generalne rezerve“ sa ciljem da pokrije rizik od budućih gubitaka u vremenu rasta kamatnih stopa i smanjenja bilansa koje dolazi zbog pooštrene monetarne politike. Bilans ove centralne banke je u prošloj godini prvi put u posljednjih nekoliko godina zabilježio pad, za više od 7% na 1.884 milijardi EUR.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	JAN	-	-11,3	-13,4
2.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	JAN	-	0,9%	-0,6%
3.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR)	JAN	-	17,1	13,3
4.	Bilans tekućeg računa – Italija (u milijardama EUR)	JAN	-	-5,23	2,55
5.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	MAR	52,0	54,1	52,0
6.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	MAR	49,0	47,1	48,5
7.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	MAR	52,5	55,6	52,7
8.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	FEB	14,5%	15,8%	17,6%
9.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G)	FEB	-	9,2%	10,7%
10.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G)	FEB	-	3,6%	3,7%
11.	Proizvođačke cijene – Španija (G/G)	FEB	-	7,8%	7,8%
12.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	MAR	-18,2	-19,2	-19,1
13.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	MAR	15,0	13,0	28,1
14.	ZEW indeks trenutnog povj. investitora – Njemačka	MAR	-44,3	-46,5	-45,1
15.	Maloprodaja – Francuska (G/G)	FEB	-	-4,3%	-2,6%
16.	GDP – Holandija (Q/Q) final.	IV kvartal	0,6%	0,6%	0,0%
17.	GDP – Španija (Q/Q) final.	IV kvartal	0,2%	0,2%	0,2%

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tokom protekle sedmice zabilježili smanjenje između 5 i 9 baznih poena u odnosu na prethodnu. **Protekle sedmice je održan sastanak FOMC-a na kojem je deveti put zaredom donesena odluka o povećanju referentne kamatne stope, ovaj put za očekivanih 25 baznih poena, te je raspon povećan od 4,75% do 5%, što je ujedno i najviši nivo od septembra 2007. godine.** Predsjednik Feda Powell je izjavio da je FOMC razmatrao pauziranje rasta kamatnih stopa i upozorio da bi nedavni događaji mogli stvoriti strože uslove kreditiranja. Takođe, Powell je izjavio da je Fed posvećen vraćanju stabilnosti cijena, te naveo da svi dokazi govore da javnost ima povjerenja da će Fed to i učiniti. Osvrćući se na moguće scenarije ponovne globalne finansijske krize Powell je na konferenciji za novinare naglasio da je američki bankarski sistem zdrav i otporan, ponavljajući da je Fed spreman da iskoristi sve svoje alate za održavanje stabilnosti.

Uprkos činjenici da je 11 američkih banaka odlučilo da deponuje 30 milijardi USD kod First Republic Bank kako bi pomogle u zaustavljanju tržišnih previranja, te objavljuvanju vijesti da Jamie Dimon, izvršni direktor JPMorgan Chase & Co. i izvršni direktori drugih velikih banaka raspravljaju o novim naporima vezanim za njenu stabilizaciju, cijena dionica ove banke je nastavila bilježiti pad prošle sedmice. Naime, ista je pod uticajem vijesti da joj je kreditna rejting agencija S&P ponovo smanjila rejting sa BB+ na B+ zabilježila smanjenje od 46,33% na sedmičnom nivou. Što se tiče SVB banke, objavljeno je da je First Citizens Bank pristala da kupi SVB banku, koju su regulatori „zaplijenili“ nakon kolapsa. Iz Federalne agencije za osiguranje depozita je saopšteno da je banka sa sjedištem u Raleighu, Sjeverna Karolina, potpisala ugovor o kupovini koji uključuje kupovinu oko 72 milijarde USD imovine SVB-a uz popust od 16,5 milijardi USD.

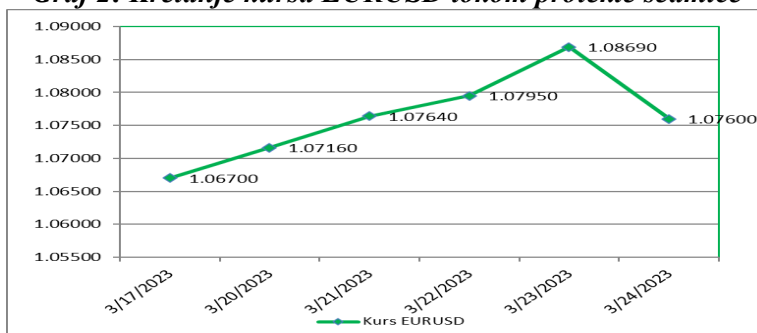
Ministrica finansija Yellen je izjavila da je američka vlada „odlučno posvećena“ ublažavanju rizika finansijske stabilnosti tamo gdje je to potrebno, te je istakla da „javnost treba da ima povjerenje u bankarski sistem SAD“. Ona je napomenula da je intervencija neophodna kako bi se zaštitio širi američki bankarski sistem, te da bi slične akcije mogle biti opravdane ukoliko manje institucije budu trpjele znatne odlive depozita, a što u konačnici povećava rizik nastanka krize.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	17. MAR	-	3,0%	6,5%
2.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	18. MAR	197.000	191.000	192.000
3.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	11. MAR	1.690.000	1694.000	1.680.000
4.	Porudžbine trajnih dobara P	FEB	0,2%	-1,0%	-5,0%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	MAR	47,0	49,3	47,3
6.	PMI indeks uslužnog sektora P	MAR	50,3	53,8	50,6
7.	PMI kompozitni indeks P	MAR	49,5	53,3	50,1
8.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	FEB	5,0%	14,5%	-0,7%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0670 na nivo od 1,0760.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice završena je sjednica MPC BoE na kojoj je donesena odluka da se referentna kamatna stopa poveća za 25 baznih poena na nivo od 4,25%, što je bilo očekivano. Članovi MPC BoE su glasali sa 7:2 za povećanje referentne kamatne stope, pri čemu su dva člana glasala da se stopa ostavi nepromijenjena. Saopštenje koje je uslijedilo nakon sastanka konstatuje da MPC nastavlja da pažljivo prati indikatore uporne inflacije i inflatornih pritisaka, uključujući napregnutost na tržištu rada, kretanje rasta plata i rast cijena usluga. Istaknuto je da ukoliko se prepoznaju neki dokazi upornih pritisaka, buduće restrikcije u monetarnoj politici će biti potrebne. Što se tiče inflacije, napomenuto je da je inflacija u februaru bila neočekivano visoka, ali je primjećeno da je rezultat rasta cijene odjeće i obuće koje imaju tendenciju da budu volatilne i stoga pokazuju manju upornost, odnosno manju trajnost. MPC BoE očekuje da će u II kvartalu inflacija značajno biti smanjena, te da će biti ispod očekivanog nivoa za februar. Očekivanja ekonomskog rasta su blago poboljšana, te se sada očekuje blago poboljšanje u odnosu na februarski podatak od -0,4%. Guverner Bailey je izjavio da će BoE nastaviti da donosi odluke koje su potrebne za održivu nisku inflaciju i odbacio je ikakvu zabrinutost za stanje u bankama u Velikoj Britaniji.

Guverner BoE Bailey je izjavio da kompanije i građani koji određuju cijene treba da uzmu u obzir očekivanje BoE za oštar pad inflacije početkom ljeta pod uticajem opšteg pada cijene energije. Bailey je izjavio da ukoliko sve cijene pokušaju da pobijede inflaciju dobiće se viša inflacija, a ukoliko se inflacija ukorijeni tada će kamatne stope biti veće. Bailey je izrazio zabrinutost oko napregnutosti na tržištu rada koja zbog slabe ponude radne snage utiče na rast plata i podstiče inflatorne pritiske. Predsjedavajući Ureda za budžetsku odgovornost Huges je za BBC izjavio da Brexit ima uticaj na ekonomiju Velike Britanije jednak pandemiji virusa Covid19 i vjerovatno će reducirati output za 4%.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Rightmove cijene kuća (G/G)	MAJ	-	3,0%	3,9%
2.	Inflacija (G/G)	FEB	9,9%	10,4%	10,1%
3.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G)	FEB	12,4%	12,1%	13,5%
4.	PPI ulazne cijene proizvodnje (G/G)	FEB	12,0%	12,7%	14,7%
5.	Gfk povjerenje potrošača	MAR	-36	-36	-38
6.	Maloprodaja (G/G)	FEB	-4,7%	-3,5%	-5,2%
7.	PMI prerađivački sektor P	MAR	49,7	48,0	49,3
8.	PMI uslužni sektor P	MAR	53,0	52,8	53,5
9.	PMI kompozitni indeks P	MAR	52,7	52,2	53,1

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,87589 na nivo od 0,87973. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2173 na nivo od 1,2233.

JAPAN

Tokom protekle sedmice je objavljen zapisnik sa posljednjeg sastanka MPC BoJ. BoJ je saopštila da će ostati oprezna vezano za pitanje monetarnog ublažavanja kako bi smirila tržišne špekulacije da će se desiti nagle promjene monetarne politike kada budući guverner Ueda bude preuzeo mandat. Takođe je saopšteno da je izvršni direktor BoJ Shimizu dobio zadatak da prati monetarnu politiku, nakon što je preuzeo funkciju od Uchide koji je postao zamjenik guvernera BoJ. Jedan od članova Odbora je izjavio da rizik od nagle promjene politike koja bi mogla dovesti do propuštanja šanse da se postigne željena inflacija treba smatrati značajnijim od rizika zbog kašnjenja promjene monetarne politike. S obzirom da su članovi Odbora BoJ zadržali stav da se ne reaguje naglo pri pooštavanju monetarne politike, vjerovatno će se to implicirati i na budućeg guvernera Uedu da zadrži postojeću politiku još neko vrijeme prije nego što krene sa velikim promjenama. Zapisnik nije pokazao nikakvu razliku u odnosu na Uedino obraćanje u Parlamentu, kad je izjavio da treba nastaviti sa daljim monetarnim ublažavanjem. Tržišni učesnici će pažljivo pratiti da li će Ueda 9. aprila kada preuzme funkciju guvernera preuzeti korake kako bi ublažio neželjene efekte monetarne politike, posebno u pogledu kontrole krive prinosa.

Stopa inflacije u Japanu je usporila prvi put nakon više od godinu dana jer su subvencije Vlade uticale na smanjenje cijene električne energije i to uoči prve promjene rukovodstva BoJ nakon deset godina. Inflacija se u februaru smanjila na 3,3% sa 4,3% godišnje, u skladu sa očekivanjima. Do smanjenja inflacije u velikoj mjeri je uticala niža cijena energenata, posebno struje, ali i gradskog gasa. Ipak, rastuća temeljna inflacija ukazuje na jačanje osnovnih inflatornih pritisaka, što bi moglo pojačati tržišne spekulacije da će novi guverner Ueda krenuti prije ka normalizaciji monetarne politike od očekivanog.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) F	FEB	-	-10,7%	-9,7%
2.	Prodaja širom zemlje (G/G)	FEB	-	20,4%	15,1%
3.	Stopa inflacije (G/G)	FEB	3,3%	3,3%	4,3%
4.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	FEB	3,4%	3,5%	3,2%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	MAR	-	48,6	47,7
6.	PMI indeks uslužnog sektora P	MAR	-	54,2	54,0
7.	Kompozitni PMI indeks P	MAR	-	51,9	51,1

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio blagi pad sa nivoa od 140,67 na nivo od 140,66. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 131,85 na nivo od 130,73.

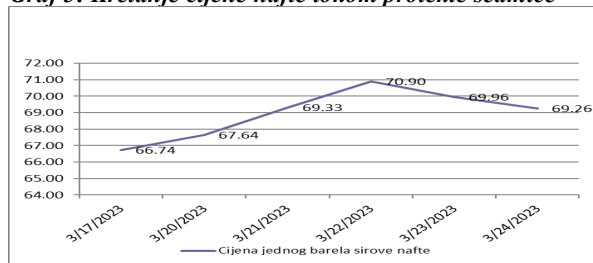
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju tržišta nafte u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila je 66,74 USD (EUR 62,55).

Cijena nafte je do sredine sedmice imala tendenciju rasta nakon što su tržišni učesnici ublažili očekivanja da bi globalni bankarski sektor i potencijalno povećanje referentne kamatne stope u SAD mogli pojačati recesiju i time umanjiti tražnju za naftom. Najveći trgovci su na samitu FT Commodities Global Summit istakli da cijena nafte neće dugo ostati niska, iako je Goldman Sachs predviđao da će bankarska kriza snažnije pogoditi ponudu nego tražnju nafte. Do sredine sedmice cijena nafte je povećana pod uticajem prilično pozitivnih ekonomskih podataka i očekivanja ishoda sastanka FOMC-a koji nije bio iznenađujući (referentna kamatna stopa je povećana za očekivanih 25 baznih poena). EIA je objavila da je izvoz nafte iz SAD zabilježio rekord tokom prošle sedmice, te da je došlo do snažnog povlačenja nafte iz skladišta. Najnoviji podaci EIA su pokazali da su američke zalihe sirove nafte neočekivano porasle prošle sedmice na najviši nivo u posljednje skoro dvije godine. Zalihe nafte su u sedmici koja je završila 17. marta povećane za 1,1 milion barela na ukupnih 481,2 miliona barela, što je najviše od 21. maja. Očekivalo se da će doći do pada zaliha za 1,6 miliona barela. Berlinska agencija za nadzor energetike, Agencija Federalne mreže, upozorila je da će kompanije i domaćinstva morati dodatno smanjiti potrošnju plina ako Njemačka želi izbjeći energetska krizu naredne zime, a mnogo toga zavisi od toga hoće li sljedeća zima biti hladnija od prethodne.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 69,26 USD (64,37 EUR), što na sedmičnom nivou predstavlja rast od 3,78%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.989,25 USD (EUR 1.864,34).

Tokom protekle sedmice cijena zlata je bila prilično volatilna pod uticajem neizvjesnosti koje su se pojavile na tržištu nakon neizvjesnosti u poslovanju nekoliko banaka u SAD i Evropi. Početkom sedmice cijena je zabilježila pad u odnosu na prethodni radni dan, jer su investitori odlučili da likvidiraju pozicije na zlato kako bi realizovali profit nakon što je cijena zlata tokom trgovanja probila nivo od 2.000 USD po unci. Narednog dana je nastavljen trend smanjenja cijene zlata uoči odluke Feda o daljoj monetarnoj politici koja će se primjenjivati i slabljenja zabrinutosti oko bankarske krize. Nakon što je FOMC donio očekivanu odluku da referentnu kamatnu stopu poveća za 25 baznih poena, te nakon što je istaknuto da bi se moglo razmisliti o pauziranju daljeg rasta kamatnih stopa, cijena zlata je povećana. Tokom trgovanja u četvrtak cijena ovog plemenitog metala je ponovo nastavila sa rastom, te je na kraju trgovanja dostignuta cijena od skoro 2.000 USD po unci. Cijena je povećana pod uticajem pada prinosa na državne obveznice SAD i nakon što je Fed signalizirao da bi možda moglo doći do okončanja ciklusa monetarnog zatezanja. U petak je cijena smanjena uglavnom zbog aprecijacije USD. Cijena zlata se u petak prilično konsolidovala, te nije zabilježen rast cijene uprkos tome što su dionice banaka nastavile sa padom pod uticajem novih zabrinutosti oko bankarskog sektora.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.978,21 USD (EUR 1.838,49). U odnosu na prethodnu sedmicu cijena zlata je smanjena za 0,55%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

